

Google Scholar: เครื่องมือสืบค้นสารสนเทศออนไลน์

Google Scholar: A Search Tool for Online Information

ดร.เทอดศักดิ์ ไม้เท้าทอง

Dr. Therdsak Maitaouthong

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ Google Scholar ซึ่งเป็นเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ที่กำลังได้รับความสนใจจากนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษาและบรรณารักษ์ โดยนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวกับความหมาย คุณลักษณะ การสืบค้นระบบการจัดการการอ้างอิง และการประยุกต์ใช้ในงานห้องสมุด

Abstract

This article presents the concept of Google Scholar, one of online information search tools which is gaining the attention of scholars, researchers, students, and librarians. The article describes its definition, characteristics, search strategies, citation management system, and implementation in a library.

คำสำคัญ : กูเกิลสกอาร์ เครื่องมือสืบค้น สารสนเทศออนไลน์

Keywords : Google Scholar, Search tool, Online information

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ประยุกต์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง; Assistant Professor, Department of Applied Arts, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

บทนำ

แหล่งสารสนเทศทางวิชาการบนอินเทอร์เน็ตที่กำลังได้รับความนิยมจากนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษาและบรรณารักษ์ ก็คือ Google Scholar หรือที่เรียกว่า GS ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์รายการหนึ่งของบริษัท Google ในประเภทเครื่องมือสืบค้น (Search tool) โดยเป็นแหล่งที่คัดสรรเฉพาะสารสนเทศทางวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจัดเก็บอยู่ในแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ นำมาจัดให้บริการบนเว็บ เป็นเครื่องมือที่มีการออกแบบส่วนต่อประสานที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้ง่ายต่อการสืบค้น มีเมนูให้ใช้งานได้หลายภาษาและมีฟังก์ชันจำนวนมากที่ให้ผู้ใช้ได้ใช้บริการ Google Scholar จึงเป็นเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ของผู้ใช้ อนึ่ง การที่จะทำให้ Google Scholar เป็นที่รู้จักและมีการนำไปประยุกต์ใช้มากขึ้นนั้น จึงจำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ช่วยให้ผู้ใช้ใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจในการเลือกเครื่องมือสำหรับการสืบค้นสารสนเทศที่ตรงความต้องการ บทความนี้จึงนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ Google Scholar ในประเด็นต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ที่ต้องการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการที่มีความน่าเชื่อถือจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ที่ Google Scholar ให้บริการ

Google Scholar คืออะไร

Google Scholar เป็นเครื่องมือสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศทางวิชาการในรูปดิจิทัลที่สามารถสืบค้นสารสนเทศที่จัดเก็บและให้บริการในแหล่งที่เข้าถึงได้โดยเสรีหรือฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับ ซึ่งเครื่องมือสืบค้นนี้เป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งของ Google Inc. ที่ผลิตขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2004 (พ.ศ. 2547) มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นรุ่นทดสอบรอบรอบ (Beta version) ที่นำออกมาให้ลูกค้าได้ทดสอบการใช้งานจริง Google Scholar เป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศจำนวนมาก หลากหลายประเภทและสาขาวิชา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่สำคัญของผู้อ่านงานทางวิชาการ โดยได้รับการยอมรับจากนักศึกษา นักวิชาการและบรรณารักษ์เป็นอย่างดี (Howland; et al, 2009) อีกทั้งยังเป็นแหล่งที่ให้บริการสืบค้นแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One-stop shopping place) ที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็ม (full text) จำนวนมากและให้จุดเชื่อมโยงไปสู่เอกสารฉบับเต็มที่ปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลที่ห้องสมุดบอกรับซึ่งจัดบริการบนเว็บไซต์ของห้องสมุด ทั้งนี้ Quint (2005) และ Mullen & Hartman (2006) กล่าวถึง Google Scholar

ว่าเป็นแหล่งรวมทรัพยากรสารสนเทศแบบผสมผสาน (Blended resource) และเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นบนแนวคิดของ “versioning” คือ การรวบรวมฉบับพิมพ์ที่แตกต่างกันของเอกสารวิชาการรายการหนึ่งๆ มารวมไว้ในที่เดียวกัน เช่น เอกสารก่อนตีพิมพ์ (Pre-print) เอกสารที่ตีพิมพ์หลังจากผ่านกระบวนการประเมิน (Post-print) เอกสารที่นำเสนอในการประชุมทางวิชาการ (Conference presentation) รายงานการวิจัย (Technical report) เป็นต้น

สำหรับทรัพยากรสารสนเทศที่จัดเก็บและให้บริการใน Google Scholar ประกอบด้วยบทความในวารสารวิชาการ เอกสารการประชุมทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก หนังสือวิชาการ สิทธิบัตร บทความ และความเห็นของศาลในการวินิจฉัยคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ผลิตโดยสำนักพิมพ์ทางวิชาการ สมาคมทางวิชาชีพ คลังสารสนเทศออนไลน์ (Online repository) มหาวิทยาลัยและเว็บไซต์ต่างๆ โดยผู้ใช้งานสามารถสืบค้นงานวิชาการได้ในที่เดียว สำนวนงานทางวิชาการ รายการอ้างอิง ผู้แต่งและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง ค้นหาเอกสารที่สมบูรณ์ผ่านห้องสมุดหรือบนเว็บติดตามการพัฒนาที่ทันสมัยในสาขาวิชาของการวิจัย ตรวจสอบว่ามีใครงานเขียนไปใช้ในการอ้างอิงบ้าง และสร้างแฟ้มข้อมูลของผู้เขียน ตลอดจนการจัดอันดับสิ่งพิมพ์/เอกสารที่ถูกลำนำไปใช้อ้างอิง (Google Inc., n.d.)

คุณลักษณะของ Google Scholar

Google Scholar เป็นเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการที่มีคุณลักษณะเช่นเดียวกับฐานข้อมูล หรือโปรแกรมค้นหา (Search engine) โดยทั่วไป แต่ก็มีคุณลักษณะบางประการที่แตกต่าง ซึ่งสรุปคุณลักษณะที่สำคัญของ Google Scholar ได้ดังนี้ (Bradley, 2010-2011; Dewan, 2012; Mullen & Hartman, 2006)

- 1) เป็นการสืบค้นสารสนเทศด้วยระบบ Federated search ที่การสืบค้นคำค้นแต่ละคำจะปรากฏผลการค้นจากแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย
- 2) จัดเก็บและให้บริการสืบค้นงานวิชาการออนไลน์ที่หลากหลายจากหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความน่าเชื่อถือ
- 3) สืบค้นเอกสารฉบับเต็ม (Full text document) ได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
- 4) ให้จุดเชื่อมโยงไปยังเอกสารฉบับเต็มหรือแหล่งอื่นๆ ที่มีเอกสารฉบับเต็ม

ให้บริการ

- 5) เข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้โดยเสรี โดยสืบค้นได้ทุกที่ทุกเวลา (24/7)
 - 6) สร้างแฟ้มข้อมูลนักวิจัย/ผู้เขียนได้ในระบบการจัดการการอ้างอิง (Citation management system)
 - 7) นำเสนอสารสนเทศทางวิชาการที่ทันสมัย โดยจัดทำบรรณานุกรมให้กับเอกสารอย่างรวดเร็ว
 - 8) นำเสนอข่าวสารผ่านทางอีเมล (Email alert) ในหัวข้อที่ผู้ใช้มีความสนใจ โดยระบบจะจัดส่งข่าวสารใหม่ๆ ให้แก่ผู้ใช้ตามหัวข้อที่ได้สมัครรับข่าวสารไว้
 - 9) เอกสารแต่ละรายการที่ค้นได้อาจปรากฏในแหล่งสารสนเทศที่หลากหลาย เช่น ฐานข้อมูล-ออนไลน์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คลังสารสนเทศ เป็นต้น และอาจมีฉบับพิมพ์ของงานแต่ละรายการ (Editions of work) มากกว่า 1 รูปแบบ เช่น มีบทคัดย่อเพียงอย่างเดียว มีทั้งบทคัดย่อและเอกสารฉบับเต็ม เป็นต้น
 - 10) บันทึกรายการบรรณานุกรมของเอกสารที่ค้นได้ตามมาตรฐานการลงรายการทางบรรณานุกรม เพื่อให้ผู้ใช้นำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงเอกสารที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ MLA APA และ Chicago โดยผู้ใช้สามารถคัดลอกและวางการอ้างอิงที่จัดรูปแบบแล้ว หรือใช้จุดเชื่อมโยงเพื่อนำเข้าสู่โปรแกรมจัดการบรรณานุกรม ได้แก่ โปรแกรม BibTeX EndNote RefMan และ RefWorks
 - 11) ผลการค้นแสดงการอ้างอิงผลงาน (Cited by) ว่ามีเอกสารของนักวิจัยหรือผู้เขียนจำนวนกี่รายการที่งานนั้นๆ ไปอ้างอิงบ้าง
- อย่างไรก็ตาม นอกจาก Google Scholar จะมีคุณลักษณะสำคัญซึ่งเป็นข้อดีของเครื่องมือสืบค้นนี้ดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ Google Scholar ก็มีข้อจำกัดบางประการที่ผู้ใช้ควรทราบ เพื่อให้รู้ถึงข้อจำกัดของผลการสืบค้นที่ค้นได้ ได้แก่ ขอบเขตของสารสนเทศที่สืบค้นได้จาก Google Scholar ซึ่งไม่ครอบคลุมถึงบทความขนาดสั้น เช่น บทวิจารณ์ หนังสือข่าว บทบรรณาธิการ ประกาศและจดหมายต่างๆ ไม่ครอบคลุมเอกสารที่ไม่ปรากฏชื่อเรื่องหรือไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง และไม่ครอบคลุมเว็บไซต์ต่างๆ ที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ สำหรับการสืบค้นความเห็นของศาลในการวินิจฉัยคดีที่ให้บริการใน Google Scholar ยังคงจำกัดเฉพาะสารสนเทศของประเทศสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียว และข้อจำกัดเกี่ยวกับเอกสารฉบับเต็มที่บางรายการของผลการค้นไม่สามารถเข้าถึงเอกสารฉบับเต็ม

ได้ ผู้ใช้ต้องลงทะเบียนและสั่งซื้อเอกสารที่ต้องการโดยผ่านสำนักพิมพ์หรือบริษัทที่จัดพิมพ์และเผยแพร่เอกสารรายการนั้นๆ

การสืบค้น Google Scholar

การสืบค้น Google Scholar สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์ <http://scholar.google.com> หรือ <http://scholar.google.co.th> โดยในการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการบนเว็บดังกล่าว นั้น มีเทคนิคการสืบค้นดังนี้ (Google Inc., n.d.)

1) การสืบค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง (author) ให้ใช้คำว่า author: แล้วตามด้วยชื่อและนามสกุลของผู้แต่งที่ต้องการค้นหาในเครื่องหมายอัฒภาค เช่น สืบค้นเอกสารของ Peter A. Singer ให้พิมพ์ author:"p singer" หรือ author:"peter a singer" เป็นต้น

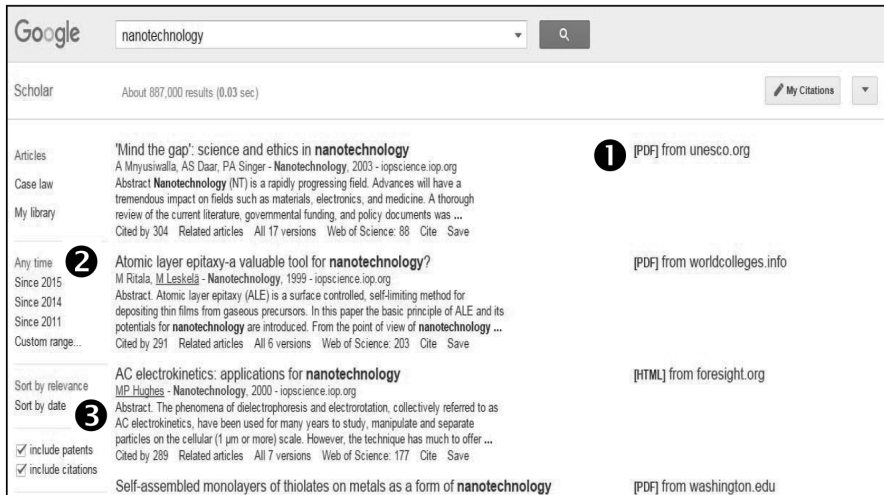
2) การสืบค้นโดยใช้ชื่อเรื่อง (title) ให้พิมพ์ชื่อของเอกสารไว้ในเครื่องหมายอัฒภาค "..." เช่น "Impact of nanotechnology on drug delivery" เป็นต้น

3) เมื่อได้ผลการค้นที่ต้องการแล้ว หากต้องการดูเอกสารฉบับเต็มให้คลิกที่จุดเชื่อมโยงที่ระบุว่า [PDF] หรือ [html] ซึ่งปรากฏอยู่ทางด้านขวาของผลการค้นแต่ละรายการ เช่น [PDF] from unesco.org และ [html] from foresight.org เป็นต้น (ดูหมายเลข 1 จากภาพที่ 1)

4) กรณีที่ต้องการให้ผลการสืบค้นจัดเรียงตามปีพิมพ์ ให้คลิกที่เมนู Any time โดยระบุปีพิมพ์ที่เมนู Custom range... หรือเลือกปีพิมพ์ที่ต้องการซึ่งปรากฏอยู่ทางด้านซ้ายของผลการค้น เช่น ต้องการให้ผลการค้นปรากฏเฉพาะเอกสารที่ตีพิมพ์ใน ค.ศ.2015 ให้คลิกที่ Since 2015 เป็นต้น (ดูหมายเลข 2 จากภาพที่ 1)

5) กรณีที่ต้องการดูผลการค้นโดยเรียงลำดับจากรายการที่ตรงความต้องการให้คลิกที่เมนู Sort by relevance และเมื่อต้องการดูผลการค้นโดยเรียงรายการจากปีพิมพ์ใหม่ล่าสุดก่อน ให้คลิกที่เมนู Sort by date (ดูหมายเลข 3 จากภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แสดงผลการสืบค้น Google Scholar โดยใช้คำค้น “nanotechnology”



หมายเลข 1 แสดงจุดเชื่อมโยงไปยังเอกสารฉบับเต็ม

หมายเลข 2 แสดงเมนูการสืบค้นตามปีพิมพ์ที่ต้องการ

หมายเลข 3 แสดงเมนูการสืบค้นโดยเรียงลำดับจากรายการที่ตรงความต้องการหรือปีพิมพ์

6) กรณีที่ต้องการดูว่าเอกสารแต่ละรายการที่ค้นได้นั้นถูกนำไปอ้างอิงจำนวนเท่าใด ให้คลิกที่เมนู Cited by ที่ปรากฏอยู่ใต้ผลการค้นแต่ละรายการ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปยังรายการเอกสารทั้งหมดที่นำเอกสารรายการนั้นๆ ไปอ้างอิง (ดูหมายเลข 1 จากภาพที่ 2)

7) กรณีที่ต้องการสืบค้นเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเอกสารที่ค้นได้ ให้คลิกที่เมนู Related articles (ดูหมายเลข 2 จากภาพที่ 2)

8) กรณีที่ต้องการสืบค้นเอกสารที่ค้นได้ว่ามีการนำเสนอหรือจัดพิมพ์ในรูปแบบใดบ้าง ให้คลิกที่เมนู All ... versions (ดูหมายเลข 3 จากภาพที่ 2)

9) กรณีที่ต้องการทราบว่าเอกสารที่ค้นได้ถูกนำไปใช้อ้างอิงในเอกสารที่ปรากฏในฐานข้อมูล Web of Science จำนวนกี่รายการ ให้คลิกที่เมนู Web of Science: ... (ดูหมายเลข 4 จากภาพที่ 2)

10) กรณีที่ต้องการบันทึกผลการสืบค้นแต่ละรายการลงในโปรแกรมจัดการบรรณานุกรม ให้คลิกที่เมนู Cite จะปรากฏหน้าจอให้เลือกมาตรฐานการลงรายการทาง

บรรณานุกรมและโปรแกรมจัดการบรรณานุกรมที่ต้องการบันทึก (ดูหมายเลข 5 จากภาพที่ 2 และดูภาพที่ 3)

11) กรณีที่ต้องการบันทึกผลการค้นแต่ละรายการลงในแฟ้มข้อมูลส่วนบุคคล ให้คลิกที่เมนู Save ซึ่งรายการที่บันทึกแล้วจะถูกจัดเก็บอยู่ในเมนู My library ที่ปรากฏอยู่ทางด้านซ้ายของผลการสืบค้น (ดูหมายเลข 6 และหมายเลข 7 จากภาพที่ 2)

12) การสืบค้นความเห็นของศาลในการวินิจฉัยคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา ให้คลิกเมนู Case law จากนั้นคลิกเลือกความเห็นของศาลในมลรัฐต่างๆ จากเมนูย่อย Select courts โดยจะปรากฏความเห็นของศาลให้เลือกสืบค้นตามความต้องการ (ดูหมายเลข 8 จากภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 แสดงจุดเชื่อมโยงต่างๆ จากผลการสืบค้น Google Scholar

Articles	'Mind the gap': science and ethics in nanotechnology A Mnyusiwalla, AS Daar, PA Singer - <i>Nanotechnology</i> , 2003 - iopscience.iop.org
Case law 8	Abstract Nanotechnology (NT) is a rapidly progressing field. Advances will have a tremendous impact on the current 1 such as 2 als, electronic 3 d medic 5 the 6 / as
My library 7	Abstract Nanotechnology (NT) is a rapidly progressing field. Advances will have a tremendous impact on the current 1 such as 2 als, electronic 3 d medic 5 the 6 / as
	Cited by 304 Related articles All 17 versions Web of Science: 88 Cite Saved
Any time	Atomic layer epitaxy-a valuable tool for nanotechnology ?
Since 2015	M Ritala, M Leskelä - <i>Nanotechnology</i> , 1999 - iopscience.iop.org
Since 2014	Abstract. Atomic layer epitaxy (ALE) is a surface controlled, self-limiting method for depositing thin films from gaseous precursors. In this paper the basic principle of ALE and its potentials for nanotechnology are introduced. From the point of view of nanotechnology ...
Since 2011	
Custom range...	Cited by 291 Related articles All 6 versions Web of Science: 203 Cite Saved

หมายเลข 1 แสดงจำนวนเอกสารที่นำเอกสารรายการที่ค้นได้ไปอ้างอิง

หมายเลข 2 แสดงเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเอกสารที่ค้นได้

หมายเลข 3 แสดงรูปแบบการนำเสนอ/การจัดพิมพ์ของเอกสารที่ค้นได้

หมายเลข 4 แสดงจำนวนเอกสารในฐานข้อมูล Web of Science ที่อ้างอิงเอกสารที่ค้นได้

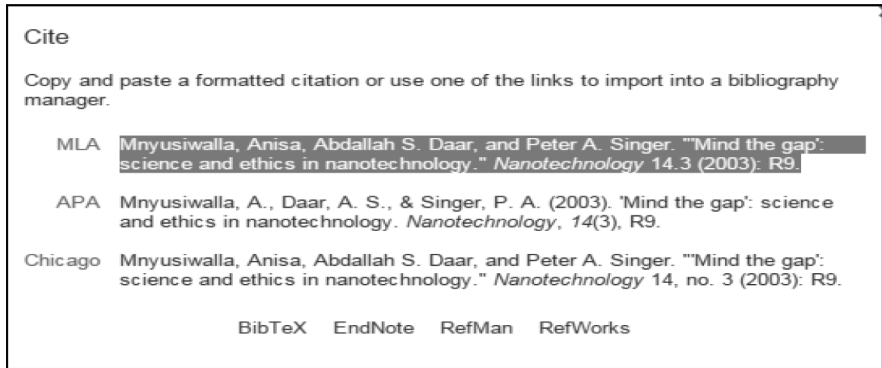
หมายเลข 5 แสดงการบันทึกผลการสืบค้นแต่ละรายการลงในโปรแกรมจัดการบรรณานุกรม

หมายเลข 6 แสดงการบันทึกผลการค้นแต่ละรายการลงในแฟ้มข้อมูลส่วนบุคคล

หมายเลข 7 แสดงแฟ้มข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บผลการสืบค้นที่ค้นได้

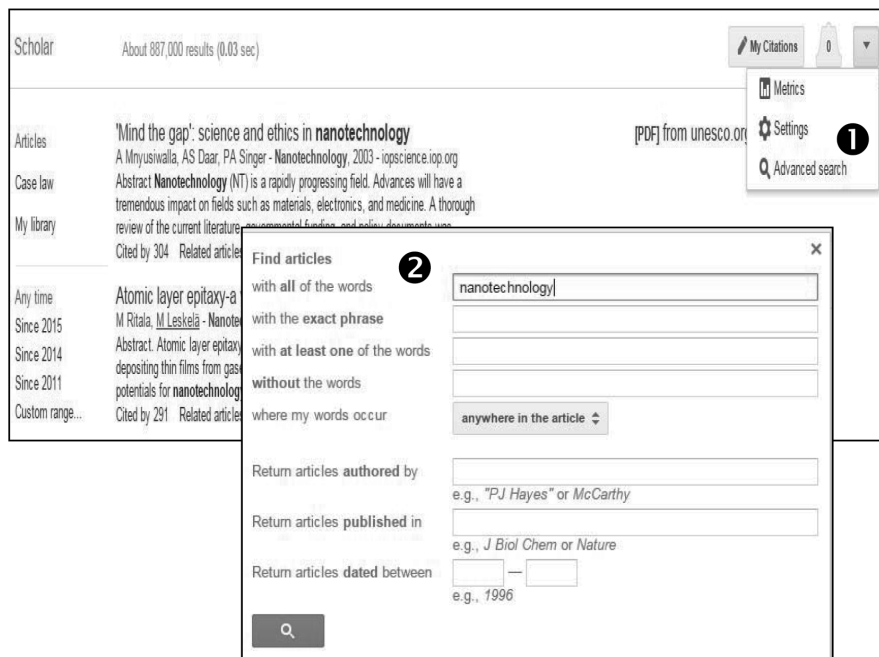
หมายเลข 8 แสดงเมนูสืบค้นความเห็นของศาลในการวินิจฉัยคดีในประเทศสหรัฐอเมริกา

ภาพที่ 3 แสดงการบันทึกผลการสืบค้น



13) การสืบค้นแบบขั้นสูง (Advanced search) ให้คลิกปุ่มลูกศรที่ปรากฏอยู่ทางด้านขวาของช่องสืบค้น (Search box) ในหน้าแสดงผลการค้น โดยให้เลือก Advanced search จากนั้นจะปรากฏหน้าจอให้เลือกสืบค้นตามความต้องการ ได้แก่ การสืบค้นโดยใช้คำค้นที่เป็นคำสำคัญหรือวลี ซึ่งสามารถระบุให้สืบค้นคำที่ปรากฏในบทความหรือคำที่ปรากฏในชื่อเอกสาร การสืบค้นโดยใช้ชื่อผู้แต่ง การสืบค้นโดยใช้ชื่อสิ่งพิมพ์/วารสาร และการสืบค้นโดยใช้ปีพิมพ์ (ดูหมายเลข 1 - 2 จากภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 แสดงการสืบค้นแบบขั้นสูง



หมายเลข 1 แสดงเมนูการสืบค้นขั้นสูง (Advanced search)

หมายเลข 2 แสดงทางเลือกในการสืบค้นขั้นสูง

14) การสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอันดับสิ่งพิมพ์ ให้เลือกเมนู Metrics ที่ปรากฏอยู่ด้านบนในหน้าโฮมเพจของ Google Scholar ซึ่งผลการค้นจะปรากฏรายการสิ่งพิมพ์ที่จัดอันดับตามค่าดัชนีการอ้างอิง ได้แก่ ค่า h5-index คือ ค่า h-index ที่คำนวณจากสิ่งพิมพ์ที่ถูกอ้างอิงในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และค่า h5-median คือ ค่ามัธยฐานของจำนวนการอ้างอิงที่ใช้สร้าง h5-index นอกจากนี้ผู้ใช้อย่างยังสามารถเลือกดูรายการสิ่งพิมพ์ได้ตามสาขาวิชา โดยคลิกเลือกสาขาวิชาที่เมนูด้านซ้ายของผลการสืบค้น (ดูหมายเลข 1 - 4 จากภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 แสดงการสืบค้นข้อมูลการจัดอันดับสิ่งพิมพ์

Google Scholar			
English 4	Top publications - English Learn more h5-median for a publication is the median number of citations for the articles that make up its h5-index. hide		
Business, Economics & Management	Publication 1	2 h5-index	3 h5-median
Chemical & Material Sciences	1. Nature	377	529
Engineering & Computer Science	2. The New England Journal of Medicine	328	520
Health & Medical Sciences	3. Science	316	446
Humanities, Literature & Arts	4. The Lancet	258	415
Life Sciences & Earth Sciences	5. Cell	216	330
Physics & Mathematics	6. Proceedings of the National Academy of Sciences	216	280
Social Sciences	7. Journal of Clinical Oncology	202	296
Chinese	8. Journal of the American Chemical Society	199	263
Portuguese	9. Chemical Reviews	196	351
German	10. Chemical Society reviews	194	282
Spanish	11. Physical Review Letters	194	271
French	12. Advanced Materials	190	262
Italian	13. JAMA: The Journal of the American Medical Association	184	277
Japanese	14. Circulation	182	278
Dutch	15. Nature Genetics	182	268
	16. Nano Letters	181	257
	17. Angewandte Chemie International Edition	181	243

หมายเลข 1 แสดงรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่จัดอันดับตามค่าดัชนีการอ้างอิง

หมายเลข 2 แสดงค่า h5-index

หมายเลข 3 แสดงค่า h5-median

หมายเลข 4 แสดงสาขาวิชาของสิ่งพิมพ์

ระบบการจัดการการอ้างอิง

ในการให้บริการของ Google Scholar นอกจากการบริการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการแล้ว Google Scholar ยังจัดเตรียมระบบการจัดการการอ้างอิง ซึ่งผู้ใช้จะต้องสมัครสมาชิกโดยเลือกเมนู Sign In ที่ปรากฏในหน้าโฮมเพจของ Google Scholar จากนั้นลงทะเบียนโดยใช้บัญชีของ Gmail เมื่อลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ในมุมขวาบนของหน้าโฮมเพจจะปรากฏอีเมลของผู้ใช้ เพื่อแสดงสถานะของผู้ใช้ที่กำลังใช้งานอยู่ในขณะนั้น กรณีที่ผู้ใช้เลือกเมนู My Citations ที่ปรากฏบนหน้าโฮมเพจ หน้าจอจะปรากฏผลงานวิจัยที่ผู้ใช้ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ในระบบของ Google Scholar โดยระบบการจัดการการอ้างอิงจะแสดงงานวิจัยทั้งหมดของผู้ใช้และจำนวนรายการที่ถูกอ้างอิง (Cited by) พร้อมทั้งแสดง

จำนวนรายการที่ถูกอ้างอิงทั้งหมด (citations) และค่า h-index ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงจำนวนการอ้างอิง เช่น ผู้วิจัยมีค่า h-index เท่ากับ 2 หมายความว่า จำนวนผลงานวิจัย 2 รายการจากทั้งหมด 3 รายการ ได้รับการอ้างอิง 2 ครั้งหรือมากกว่า (ดูหมายเลข 1 – 2 จากภาพที่ 6) นอกจากนี้ผู้วิจัยสามารถกรอกข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล สถานที่ทำงาน หัวข้อที่สนใจ/เชี่ยวชาญ และนำรูปภาพประจำตัวของผู้ใช้ขึ้นแสดงบนระบบได้อีกด้วย

ภาพที่ 6 แสดงระบบการจัดการการอ้างอิงของ Google Scholar

Thersak Maitaouthong
 Department of Applied Arts, Faculty of Industrial Education, KMITL, Bangkok, Thailand
 information literacy, information studies, library and information science
 Verified email at kmitl.ac.th
 My profile is public

Citation indices

	All	Since 2010
Citations	19	19
h-index	2	2
i10-index	1	1

Publications

Title	Cited by	Year
Development of the instructional model by integrating information literacy in the class learning and teaching processes T Maitaouthong, K Tuamsuk, Y Techamanee	10	2011
The roles of university libraries in supporting the integration of information literacy in the course instruction T Maitaouthong, K Tuamsuk, Y Techamanee Malaysian Journal of Library & Information Science 17 (1), 51-64	8	2012
Factors Affecting the Integration of Information Literacy in the Teaching and Learning Processes of General Education Courses. T Maitaouthong, K Tuamsuk, Y Techamanee Journal of Educational Media & Library Sciences 49 (2)	1	2011

หมายเลข 1 แสดงจำนวนรายการที่ถูกอ้างอิง (cited by)

หมายเลข 2 แสดงจำนวนรายการที่ถูกอ้างอิงทั้งหมด (citations) และค่า h-index

Google Scholar กับงานห้องสมุด

Google Scholar เป็นเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศบนเว็บที่กำลังได้รับความนิยมจากผู้ใช้และผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่าง ๆ ซึ่งห้องสมุดก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่นำ Google Scholar มาประยุกต์ใช้ในงานของห้องสมุด โดยเฉพาะในงานบริการของห้องสมุดที่มุ่งให้ผู้สืบค้น Google Scholar ได้ด้วยตนเอง ดังนี้

1) การให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า โดยบรรณารักษ์ประยุกต์ใช้ Google Scholar ที่โต๊ะบริการตอบคำถาม (Reference desk) เพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ที่มีข้อคำถามเกี่ยวกับสารสนเทศที่ต้องการ โดยต้องการได้รับคำแนะนำหรือความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์ ซึ่งบรรณารักษ์จะใช้ Google Scholar ในการให้บริการดังนี้ (1) ใช้ค้นหาบทความในหัวข้อต่างๆ ที่ตรงความต้องการของผู้ใช้ (2) ใช้ตรวจสอบรายการอ้างอิงที่สมบูรณ์ครบถ้วนของเอกสาร เพราะรายละเอียดที่มีอยู่อาจไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน (3) ใช้ค้นหาเอกสารฉบับเต็มที่ไม่สามารถเข้าถึงได้จากฐานข้อมูลของห้องสมุด (4) ใช้ค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่มีให้บริการในห้องสมุดที่ผู้ใช้ใช้บริการ แต่มีให้บริการในห้องสมุดอื่น (5) ใช้ค้นหาฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อสืบค้นสารสนเทศในสาขาวิชาที่ตรงความต้องการ (6) ใช้ค้นหาทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น เอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ในวงจำกัด (Grey literature) รายงานหรือเอกสารการประชุม เป็นต้น (7) ใช้ในการให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการจัดอันดับผลการค้นที่ตรงความต้องการ และข้อสงสัยเกี่ยวกับการกรองและการวิเคราะห์รายการอ้างอิง และ (8) ใช้ตรวจสอบและประเมินแหล่งสารสนเทศที่เหมาะสมเพื่อการค้นคว้าวิจัยของผู้ใช้ (Bronshteyn & Tvaruzka, 2008; Kesselman & Watstein, 2005)

2) การสอนการใช้ห้องสมุดและการรู้สารสนเทศ ผู้เรียนที่เพิ่งเริ่มสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศทางวิชาการจะต้องมีความเข้าใจศัพท์คำว่า “วิชาการ (scholarly)” โดยบรรณารักษ์จะใช้การสอนแบบตัวต่อตัว (One-on-one instruction) ด้วยส่วนต่อประสานที่ง่ายของ Google Scholar ซึ่งบรรณารักษ์จะใช้โอกาสนี้ในการอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ของ Google Scholar จุดเข้าถึงที่หลากหลายและการประเมินแหล่งสารสนเทศต่างๆ (Bronshteyn & Tvaruzka, 2008) ซึ่ง Google Scholar ยังเป็นแหล่งสารสนเทศที่ใช้ในการสอนการรู้สารสนเทศที่มุ่งให้นักศึกษาอภิปรายถึงความเป็นกลาง (Neutral) ของ Google Scholar ในการประเมินเครื่องมือสืบค้นนี้ พร้อมทั้งกำหนดให้ม้งานมอบหมาย (assignment) ที่สนับสนุนให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะการคิดที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของ Google Scholar (Potter, 2008) ตลอดจนการใช้ Google Scholar เป็นเครื่องมือในการสอนเกี่ยวกับการเขียนบรรณานุกรม (Bibliographic instruction) ซึ่งเป็นความท้าทายและเป็นโอกาสสำหรับบรรณารักษ์ในการนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนแก่นักศึกษาที่รู้สึว่าการเขียนบรรณานุกรมเป็นเรื่องยาก (Ettinger, 2007) เนื่องจากที่เมนู Cite จะแสดงรายการ

บรรณานุกรมของเอกสารที่ค้นได้ตามรูปแบบการเขียนบรรณานุกรม ได้แก่ MLA APA และ Chicago เพื่อให้เห็นความแตกต่างของการเขียนบรรณานุกรมของเอกสารรายการนั้นๆ และเปรียบเทียบวิธีการเขียนบรรณานุกรมที่แตกต่างกันของแต่ละรูปแบบได้

3) การบูรณาการในเว็บไซต์ห้องสมุด ซึ่งการให้บริการในลักษณะนี้เห็นได้จากผลการศึกษาของ Mullen & Hartman (2006) ที่พบว่า ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของสมาคมห้องสมุดวิจัย (Association of Research Libraries -- ARL) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 113 แห่ง ได้นำ Google Scholar มาใช้บูรณาการในเว็บไซต์ของห้องสมุดในหลายลักษณะ ได้แก่ การทำจุดเชื่อมโยงไว้ที่โฮมเพจของห้องสมุดและจัดเตรียมช่องทางการสืบค้น (Google Scholar search box) การทำรายการใน OPAC ของห้องสมุด การรวมไว้ในบัญชีรายชื่อของบรรณารักษ์วารสารและฐานข้อมูลที่จัดเรียงตามตัวอักษร การรวมไว้ในบัญชีฐานข้อมูลที่จัดระบบตามหัวเรื่อง การรวมไว้ในแหล่งชี้แนะสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชา (Subject guide) การนำเสนอในโปรแกรมค้นหาหรือเครื่องมือสืบค้นอินเทอร์เน็ต การนำเสนอในคู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุดหรือข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ Google Scholar ไว้ในข่าวสารหรือบล็อกของห้องสมุด

บทสรุป

Google Scholar นับเป็นแหล่งสารสนเทศที่เป็นทางเลือกสำหรับผู้ใช้ที่ต้องการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการ ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับโปรแกรมค้นหาที่ผู้ใช้คุ้นเคยมาก่อนแล้ว แต่ชื่อของเครื่องมือสืบค้นนี้มุ่งเน้นสารสนเทศที่เป็นงานทางวิชาการ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้โดยทั่วไปสนใจที่จะสืบค้นเครื่องมือนี้มากขึ้น แต่ด้วยแหล่งสารสนเทศที่มีมากมายบนเว็บ อาจส่งผลให้ผู้ใช้เกิดความไม่แน่ใจว่าจะสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการจากแหล่งใด จึงจะครอบคลุมสิ่งที่ต้องการและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง โดยอาจมีผู้ใช้จำนวนมากที่ยังไม่รู้จัก Google Scholar หรือบางคนอาจจะเคยได้ยิน แต่ก็ยังไม่เคยสืบค้น หรือบางคนเคยสืบค้นแล้วก็ตาม อย่างไรก็ตาม ประเด็นการไม่ใช้ Google Scholar อาจส่งผลให้ผู้ใช้ขาดโอกาสที่จะได้รับสารสนเทศออนไลน์จากแหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ และอาจเป็นสารสนเทศที่เผยแพร่ในวงจำกัด ดังนั้น การส่งเสริมให้ผู้ใช้ได้รู้จักและใช้ Google Scholar ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าและวิจัย จึงเป็นสิ่งที่ห้องสมุดจำเป็น

ต้องพิจารณาให้的重要性和จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ Google Scholar อย่างเป็นรูปธรรมทั้งในส่วนงานบริการและส่วนงานส่งเสริมการใช้สารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะและวิธีการสืบค้น Google Scholar อาจมีบางอย่างที่คล้ายกับการสืบค้นฐานข้อมูลหรือโปรแกรมค้นหาโดยทั่วไป แต่ก็มีลักษณะบางประการที่อาจแตกต่างกันบ้าง โดยเฉพาะการบริการของ Google Scholar ที่ให้บริการสืบค้นสารสนเทศทางวิชาการผ่านหน้าจอสืบค้นของระบบ พร้อมทั้งให้บริการเกี่ยวกับการจัดการอ้างอิงของนักวิจัยแต่ละคน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของนักวิจัยที่มีผลงานอยู่ในระบบของ Google Scholar ในการสร้างแฟ้มข้อมูลของตนเอง เพื่อเอื้อให้เกิดการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักวิจัยด้วยกันได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- Bradley, A. (2010-2011). A comparison of Google Scholar and Library Literature and Information Science Full Text. **Current Studies in Librarianship**, 30(1-2), 37-48.
- Bronshteyn, K., & Tvaruzka, K. (2008). Using Google Scholar at the reference desk. **Journal of Library Administration**, 47(1-2), 115-124.
- Dewan, P. (2012). Making the most of Google Scholar in academic libraries. **Feliciter**, 58(6), 41-42.
- Ettinger, D. (2007). The triumph of expediency: The impact of Google Scholar on library instruction. **Journal of Library Administration**, 46(3-4), 65-72.
- Google Inc. (n.d.). **About Google Scholar**. Retrieved May 1, 2015 from <https://scholar.google.com>
- Howland, J.L., et al. (2009). How scholarly is Google Scholar? A comparison to library databases. **College & Research Libraries**, 70(3), 227-234.
- Kesselman, M., & Watstein, S.B. (2005). Google Scholar™ and libraries: Point/counterpoint. **Reference Services Review**, 33(4), 380-387.

- Mullen, L.B., & Hartman, K.A. (2006). Google Scholar and the library web site: The early response by ARL libraries. **College & Research Libraries**, 67(2), 106-122.
- Potter, C. (2008). Standing on the shoulders of libraries: A holistic and rhetorical approach to teaching Google Scholar. **Journal of Library Administration**, 47(1-2), 5-28.
- Quint, B. (2005). **Library collections linked on Google Scholar for free**. Retrieved 6 October 2015, from <http://newsbreaks.infotoday.com/NewsBreaks/Library-Collections-Linked-on-Google-Scholar-for-Free-16204.asp>